

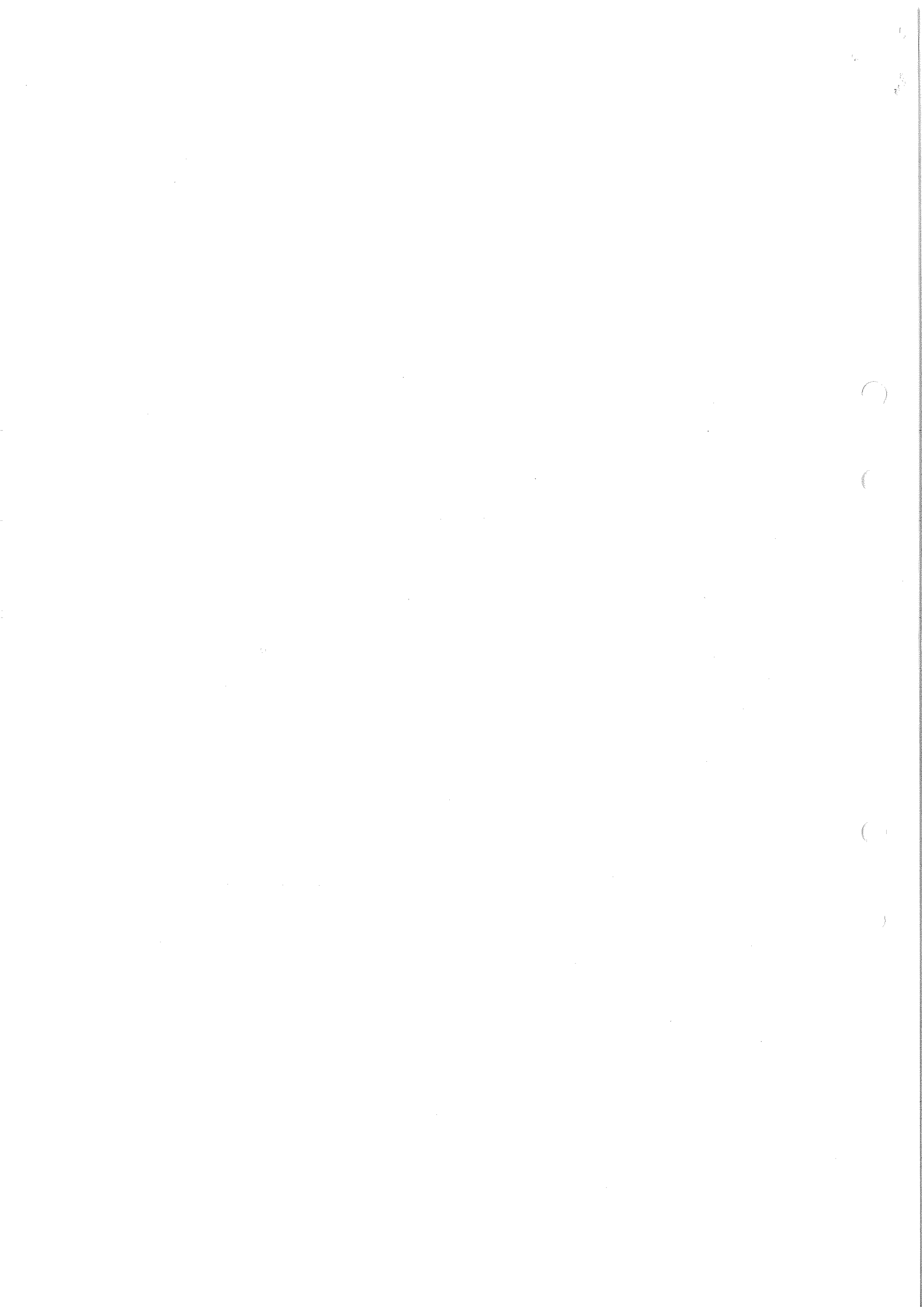
LAGUTSKOTTETS BETÄNKANDE nr
1/1988-89 med anledning av landskaps-
styrelsens framställning till landstin-
get med förslag till landskapslag om
ändring av kommunallagen för land-
skapet Åland.

Landstinget har den 11 januari 1988 inbegärt lagutskottets yttrande över framställ-
ningen. Med anledning härav får utskottet värdsamt anföra följande.

I framställningen föreslås att nu gällande begränsning för ledamot av landskapssty-
relsen att samtidigt inneha uppdrag som medlem i kommuns fullmäktige skulle
upphöra. Begränsningarna att inneha uppdrag som medlem i styrelse och nämnder
skulle däremot förbli i kraft. Sistnämnda begränsningar föreslås gälla även för
ersättare i landskapsstyrelsen. Avdelningschef vid landskapsstyrelsens centrala
ämbetsverk skulle enligt förslaget i fortsättningen vara valbar till uppdrag i
kommuns fullmäktige, däremot inte till övriga kommunala förtroendeuppdrag.

Begränsningarna i landskapsstyrelseledamots rätt att inneha fullmäktigeuppdrag
infördes i kommunallagen under landstingsbehandlingen 1978. Åtgärden motivera-
des med önskvärgheten av att sprida förtroendeuppdrag samt med att landskapssty-
relsen innehar en central ställning i förhållande till kommunerna. Landskapsstyrel-
sen anför nu i framställningen principiella synpunkter på varför gällande inskränk-
ningar bör anses oskäliga. Utskottet biträder synpunkterna och anser att begränsan-
de bestämmelser vad avser möjligheterna att verka som medlem i en kommuns
högsta beslutande organ måste grunda sig på synnerligen starka skäl. Eventuella
nackdelar av att en förtroendevald innehar uppdrag i olika valda församlingar skall
primärt bedömas av medborgargrupper och fraktioner i det skede kandidater
nomineras och av väljarna i samband med valförrättningen. Däremot borde
begränsande bestämmelser intas i lagstiftningen endast i undandagsfall. Utskottet
anser inte heller att några väsentliga nackdelar skulle uppkomma av att en
förtroendevald samtidigt innehar uppdrag i hemkommunens fullmäktige och är
medlem av landskapsstyrelsen. Eventuella jävssituationer är få till antalet och
regleras genom befintlig lagstiftning. Erfarenheter från ett förtroendeuppdrag är
ofta värdefulla vid utövandet av ett annat uppdrag.

Enligt framställningen skulle även ersättare i landskapsstyrelsen beröras av samma
begränsningar i rätten att inneha uppdrag i kommuns styrelse, nämnd eller annat

förvaltningsorgan som nu gäller för ordinarie medlem av landskapsstyrelsen. Förslaget kan visserligen i något enstaka fall komma att medföra problem vid tillsättande av uppdrag men utskottet tillstyrker dock förslaget på de anförda grunderna. I och med att ett utvidgat parlamentariskt system numera införts kan man även förutse att uppdraget som ersättare i landskapsstyrelsen kommer att förlora i betydelse och på sikt möjligen försvinna.

Utskottet förordar sålunda framställningen med två ändringsförslag. Ledamot eller ersättare i fullmäktige som utsetts till medlem eller ersättare i landskapsstyrelsen skulle enligt framställningen på denna grund kunna befrias från sitt uppdrag i fullmäktige. 16 § 2 mom. föreslås kompletterad så att befrielsen begränsas till den tid uppdraget i landskapsstyrelsen omfattar. Om sistnämnda uppdrag av någon anledning upphör under kommunfullmäktiges mandatperiod, skall det sålunda vara möjligt att återuppta det kommunala förtroendeuppdraget. Vidare föreslås att lagändringarna skulle tillämpas först från och med den 1 januari 1992, d.v.s. från och med ingången av nästkommande kommunala valperiod. Några förändringar för nu sittande medlemmar och ersättare i landskapsstyrelsen eller kommunala förtroendevalda skulle därigenom inte komma i fråga. Ändringen av 15 § 2 mom. föreslås tillämplig fr.o.m. kommunalvalet i oktober 1991 och möjliggör sålunda kandidatur i valet för dem som berörs av ändringen.

Ordföranden Nordman har anmält avvikande åsikt mot utskottets beslut och anser att lagförslaget borde förkastas. Enligt hennes mening har inte sådana skäl anförts som skulle motivera en ändring av de principer landstinget tidigare slagit fast.

Utskottet har enligt arbetsordningens 23 § 4 mom. utsett viceordföranden Jan-Erik Lindfors att redogöra för betänkandet.

Med hänvisning till det anförda får utskottet vördsamt föreslå

att Landstinget måtte antaga det i framställningen ingående lagförslaget i följande lydelse:

L a n d s k a p s l a g

om ändring av kommunallagen för landskapet Åland

(Ingressen lika som i framställningen).

15 §

(Lika som i framställningen).

16 §

Fullmäktige skall befria ledamot eller ersättare från hans uppdrag, om han kan visa laga förfall eller annat skäl som fullmäktige godkänner. Befrielse får inte vägras ledamot eller ersättare som utsetts till medlem eller ersättare i landskapsstyrelsen och skall i sådant fall beviljas för den tid uppdraget i landskapsstyrelsen varar.

39, 48 och 86 §§

(Lika som i framställningen)

Denna lag tillämpas från och med den 1 januari 1992, dock så att de ändrade bestämmelserna i 15 § 2 mom. tillämpas första gången vid det kommunalval som förrättas år 1991.

Marichamn den 10 november 1988

På laguskottets vägnar:

Gunnevi Nordman
ordförande

Lars Ingmar Johansson
sekreterare

Närvarande vid ärendets avgörande behandling: ordföranden Nordman, viceordföranden Jan-Erik Lindfors, ledamöterna Christer Jansson och Karlsson samt ersättaren Olofsson.

